

ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)

ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

**МАТЕРІАЛИ
XIV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

За загальною редакцією д. е. н., професора М. Є.
Рогози, Г. В. Карнаухової

(м. Полтава, 12–13 грудня 2024 року)

**Полтава
ПУЕТ
2024**

Організаційний комітет

Голова організаційного комітету – О. О. Нестуля, Лауреат державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений працівник освіти України, ректор Полтавського університету економіки і торгівлі», далі – ПУЕТ, д.і.н., професор.

Заступники голови організаційного комітету:

Н. С., Педченко, перший проректор ПУЕТ, д.е.н., професор.

М. Є. Рогоза, заслужений діяч науки і техніки України, академік Академії економічних наук України, академік Міжнародної академії біоенерготехнологій, науковий директор громадської спілки "Міжнародний центр досліджень соціально-економічних проблем модернізації та розвитку кооперації", професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ, д.е.н., професор;

Ж.А. Кононенко, завідувачка кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ, к.е.н., доцент;

Члени організаційного комітету:

Ю.С. Матвієнко, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ, к.п.н.

Ткаченко А.С., директор Навчально-наукового інституту денної освіти, к.т.н., доцент;

В.І. Перебийніс, професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ, д.е.н., професор;

Г.В. Карнаухова, заступник завідувача кафедри, старший викладач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

В.В. Стеценко, доцент кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ, к.е.н., доцент

Л. М. Діденко, директор ЦІЗОП ПУЕТ.

Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління : матеріали XIV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції / за заг. ред. д-ра екон. наук, професора М. Є. Рогози, Г. В. Карнаухової (м. Полтава, 12–13 грудня 2024 року). – Полтава : ПУЕТ, 2024. –302 с.

У матеріалах конференції розглядаються питання управління, моделювання, прогнозування. соціально-економічні систем ; цифрові трансформації, штучний інтелект в економіці, державному управлінні та місцевому самоврядуванні; сталий розвиток регіонів громад, територій, суб'єктів господарювання; кооперація, мале та середнє підприємництво; промислова політика у частині підготовки кадрів, штучний інтелект.

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

© Полтавський університет економіки і торгівлі, 2024

Програмний комітет:

- **Аймагамбетов Є.Б.**, ректор Карагандинського економічного університету Казспоживспілки, д.е.н., професор (м. Караганда, Республіка Казахстан);
- **Александра Кужер**, заступник декана, завідувач кафедри прикладних суспільних наук, професор. Сілезький технологічний університет (м. Глівіце, Польща);
- **Олексій Квілінський**, д.е.н., професор, Лондонська академія науки і бізнесу, Інститут розвитку міжнародного співробітництва (м. Лондон, Великобританія)
- **Гулієв Е.А.**, ректор Азербайджанського університету кооперації, д.е.н., професор (м. Баку, Азербайджанська Республіка);
- **Статі Статєв**, ректор Університету національної та світової економіки (м. Софія, Республіка Болгарія);
- **Факеров Х.Н.**, ректор Таджикиського державного університету комерції, д.е.н., професор (м. Душанбе, Республіка Таджикистан);
- **Ян Польцин**, д.е.н., професор, Державна вища школа імені Станіслава Сташица в м. Піла (Польща);
- **Вітлінський В.В.**, професор кафедри математичного моделювання та статистики ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (м. Київ), д.е.н., професор;
- **Вовк В.М.**, д.е.н., професор, заслужений професор Львівського національного університету імені Івана Франка» (м. Львів);
- **Єрмаков О.Є.**, завідувач кафедри економіки праці та соціального розвитку Національного університету біоресурсів і природокористування (м. Київ), д.е.н., професор.
- **Залознова Ю.С.**, член-кореспондент НАН України, академік Академії економічних наук України, директор Інституту економіки промисловості Національної академії наук України (м. Київ), д.е.н., професор;
- **Ляшенко В.І.**, віце-президент Академії економічних наук України, завідувач відділу Інституту економіки промисловості Національної академії наук України (м. Київ), д.е.н., професор;
- **Макшишко Н.К.**, завідувач кафедри економічної кібернетики Запорізького національного університету (м. Запоріжжя), д.е.н., професор;
- **Меркулова Т. В.**, завідувач кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (м. Харків), д.е.н., професор.

- **Олешко Т. І.**, професор кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки Національного авіаційного університету (м. Київ), д.т.н., професор.
- **Ольховська О.В.**, завідувач кафедра комп'ютерних наук та інформаційних технологій ПУЕТ (м. Полтава), к.фіз.матем.наук.
- **Павлова В.А.**, професор кафедри міжнародної торгівлі та підприємництва Університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро), д.е.н., професор;
- **Порохня В. М.**, професор кафедри економіки Класичного приватного університету (м. Запоріжжя), д.е.н., д.т.н., професор;
- **Рамазанов С. К.**, заслужений діяч науки і техніки України, академік МАІ, МАНЕБ, АЕНУ, ТАУ, АТНУ, професор кафедри інформаційних технологій та програмування Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Київ), д.т.н., д.е.н., професор;
- **Роскладка А. А.**, завідувач кафедри цифрової економіки та системного аналізу Державного торговельно-економічного університету (м. Київ), д.е.н., професор;
- **Ткаченко В. А.**, академік Академії економічних наук України, заступник директора науководослідного інституту розвитку економіки та суспільства Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро), д.е.н., професор;
- **Харазішвілі Ю.М.**, академік Академії економічних наук України, головний науковий співробітник Інституту економіки промисловості Національної академії наук України, (м. Київ), д.е.н., професор;
- **Харченко О. А.**, декан факультету інформаційних технологій, доцент кафедри інженерії програмного забезпечення та кібербезпеки Державного торговельно-економічного університету (м. Київ), к.т.н., доцент.

Костогриз В.Г., Степаненко А.С. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ	47
Леськов В. В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ПОСТІЙНИХ ЗМІН ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	50
Літвінов О.С., Бабицький Р.В. АЛГОРИТМ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ЩОДО ІНВЕСТИВАННЯ В СТАРТАПИ.....	53
Ляшевська О.І. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ УКРАЇНИ В УСТАНОВАХ І ПІДРОЗДІЛАХ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.....	56
Набасов Ю.В., Ямпольська М.С., Кононенко Ж.А. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ	59
Оголь В.О. ЕВОЛЮЦІЯ СИСТЕМ ТА МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	62
Окландер Т.І., Щербина О.С ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПЛАНУВАННЯ ПРОДАЖІВ БУДІВЕЛЬНО-ВИРОБНИЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	65
Охтеня О.О., Дасів А.Ф. КОРЕЛЯЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО ТА ФІСКАЛЬНОГО СТИМУЛЮВАННЯ СМАРТ-ПРОМИСЛОВОСТІ У КРАЇНАХ ОЕСР	66
Палига А.В., Пухальський В. В. АВТОМАТИЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРЕВАГИ ДЛЯ БІЗНЕСУ	70
Півницька О.А. СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	73
Плиса В.Й., Плиса З.П., Кокиза Д.В, МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ НАДІЙНІСТЮ СТРАХОВИКА В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ РЕАЛІЯХ ВОЄННОГО ЧАСУ	75

Стратегічне управління в умовах воєнного стану України в установах і підрозділах Державної служби з надзвичайних ситуацій вимагає від керівників усіх рівнів обліку деталей поточної ситуації в регіоні та зоні обслуговування, своєчасної обробки інформації, дотримання принципів управління, оптимізації діяльності та раціонального використання ресурсів, використання людських ресурсів, забезпечення умов служби організаціями і підлеглими, особистий професійний ріст і вдосконалення знань і навичок. Крім того, комплекс сприяє забезпеченню і підвищенню ефективності і функціональності підвідомчих установ і відомств.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кошкін А. О. Інформаційно-аналітичне забезпечення системи державного управління в умовах екстремальних ситуацій (інцидентів). Теорія та практика державного управління. 2014. № 3. С. 257–263.
2. Мазяр О. В. Особливості суб'єктної поведінки в екстремальних ситуаціях. Актуальні проблеми психології : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. за ред. С. Д. Максименка К. : Логос, 2018. Т. 7. Вип. 15. С. 195–198.
3. Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1052. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-%D0%BF#Text>.

Набасов Ю.В., Ямпольська М.С., Кононенко Ж.А. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

Ю.В. Набасов, аспірант

М.С. Ямпольська, бакалавр

Ж.А. Кононенко, к.е.н., доцент

Полтавський університет економіки і торгівлі

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

Головною тенденцією сучасної світової економіки є глобалізація, в умовах якої посилюється взаємодія країн у різних сферах соціального життя та створюються загальні економічні, політичні та культурні співтовариства. Процеси утворення та становлення фінансової глобалізації та глобальної економіки є закономірними. Саме через це є потреба у чіткому розумінні пріоритетів участі України в таких процесах [1]. З одного боку ми повинні

сформулювати пріоритети з метою виробки механізмів для мінімізації негативних наслідків глобалізації, а з іншого для використання глобалізації для підвищення конкурентоспроможності.

Зараз глобалізація охоплює всі сфери життєдіяльності людини і її вплив стає набагато більшим. Економічна частина глобалізації полягає в функціонуванні та виявленні багатьох міжнародних компаній, що володіють великою кількістю ресурсів і вони здатні реалізовувати великі проекти; зростанні міжнародних потоків товарів, людських ресурсів і капіталів; швидкому розвитку транснаціональної торгівлі, зростанні світової кооперації і спеціалізації, об'єднанні в спеціалізації торгівлі з виробництвом і спрощенні митниці; утворенні міжнародної мережі перевезень, транспортуванні різних ресурсів, формуванні мережі Інтернет та її використанні в різних цілях. Підвищення ролі транснаціональних інститутів як регуляторів економічних і політичних відносин [2].

Базою глобалізації є зміни фінансових ринків, які є різними видами системної асиметрії економічного розвитку. Системна асиметрія на глобальному фінансовому та інвестиційному ринках має два аспекти: Функціональні (концентрація капіталів в економічно розвинених країнах, на економічно розвинені країни припадає 86% світового ВВП, а на найменш розвинені країни тільки 1% ВВП) та територіальний (на розвинені країни припадає 75% обсягу операцій).

Індекс глобалізації – це показник що вимірює рівень національної інтеграції країн. Він показує наскільки країна є включеною в глобальні світові процеси. Цей індекс розраховується на основі компонентів економічної, політичної, соціальної та технологічної глобалізації. Для розрахунку економічної глобалізації використовуються такі компоненти як: інвестиції, фінансові потоки та інтеграція в міжнародну торгівлю. У політичній глобалізації беруть до уваги міжнародну дипломатію та участь у міжнародних організаціях та договорах. У соціальній глобалізації – поширення інформації, культурних традицій та міграційні процеси. Для технологічної глобалізації використовують доступ новітніх технологій і використання цифрових засобів комунікації. Існує декілька індексів глобалізації, найвідомішим з яких є Індекс глобалізації KOF – його розробляє Швейцарський економічний інститут і він вимірює глобалізацію за соціальними, економічними та політичними критеріями.

Таблиця 1

Динаміка рейтингу індексу глобалізації України

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.
Індекс глобалізації	64.74	65.04	66.25	67.58	68.59	67.99	74.95
де факто	76.12	76.62	76.54	75.96	74.45	63.9	66.01
де юре	70.84	71.79	73.17	72.94	73.79	73.43	76.51

Джерело: [2, 4]

Процес глобалізації більше поширився на фінансову сферу. Вона почала розвиватися самостійно, віддаляючись від економіки. Країни втратили контроль над використанням приватного капіталу, який формує економічну ситуацію багатьох країн.

Одним із наслідків цього є залежність фінансового ринку від політики інших країн. Поступальний розвиток систем комунікації на фоні лібералізації економічних і фінансових відносин сприяє формуванню економічного середовища. Саме через це швидкість розвитку у фінансовій сфері набагато більша ніж у секторі економіки. У цей час більша частина фінансових операцій мають спекулярний характер [3].

Окрім цього більшої сили набуває зворотній вплив фінансової сфери на економічний сектор. Ця позиція фінансових ринків за умов глобалізації сприяла тому що їх процес глобалізації пройшов набагато швидше ніж у інших. Враховуючи співвідношення процесів глобалізації реального сектора економіки і фінансового сектора виділяють чотири основні види глобалізації:

- 1) повна глобалізація;
- 2) глобалізація переважно фінансового сектора;
- 3) глобалізація переважно реального сектора;
- 4) відсутність глобалізації.

Сучасні дослідження зазначають, що нині найпоширенішим у світі є другий тип глобалізації, проте якщо проводимо аналіз деяких регіонів і країн, то виявляємо взаємодіювання й інших її типів. Головними факторами глобалізації фінансових ринків є: дерегулювання грошових ринків та лібералізація; наявність руху капіталу між країнами світу; пошук нових

можливостей і конкуренція за доступ до капіталу; нестабільність в країнах; розвиток технологій; фінансові інновації [2].

У процесі дослідження знайдено і негативні наслідки глобалізованих фінансових ринків, які є причиною появи ризиків: виникнення різниці між глобальними й орієнтованими на внутрішній ринок учасниками; вплив глобалізованих ринків на економічні та політичні події в країнах; ризики нецільового використання фінансових інструментів і фінансових махінацій з боку глобальних учасників.

Глобалізація має великий вплив на фінансовий стан пенсійних фондів різних регіонів та держав, що об'єктивно відбивається на матеріальному стані людей похилого віку, які нерідко живуть на свої фінансові заощадження.

Зазначимо, що крім прямих втрат, її негативними наслідками є також загальна невпевненість підприємців й усіх працівників у перспективі свого економічного становища та загострення різних соціальних суперечностей.

Список використаних джерел

1. Копитець Н.Г. сучасні тенденції глобалізації фінансових ринків. *Облік і фінанси АПК: освітній портал*. 2024. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/suchasni-tendencii-globalizacii-finansovih-rinkiv.html>

2. Повод Т., Адвокатова Н. Сучасні тенденції фінансової глобалізації. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*, 2020. (3), 21-29. <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2020.3.3>

3. Шейко І.А. Петрова Р.В. Оцінка поточного стану та перспектив розвитку глобалізаційних процесів в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Випуск 21, частина 2, 2018. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/21_2_2018ua/30.pdf

4. Як змінилися позиції України в міжнародних рейтингах у 2022 році. URL: <https://www.slovovidilo.ua/2023/01/09/infografika/svit/yak-zminylasya-pozycziyi-ukrayiny-mizhnarodnyh-rejtynhax-2022-rocz>

Оголь В.О. ЕВОЛЮЦІЯ СИСТЕМ ТА МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
В.О. Оголь, аспірант
Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро

ЕВОЛЮЦІЯ СИСТЕМ ТА МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАУКОВЕ ВИДАННЯ
ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ
МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

МАТЕРІАЛИ
XIV Міжнародної науково-практичної інтернет-
конференції